



Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Metziga

Jan Metziga (1804–1868) niemiecki przyjaciel Polaków

Johann Christian Metziga urodził się 20 maja 1804 r. w Skwierzynie. Był synem niemieckich mieszczan wyznania ewangelickiego. Ojciec sprawował funkcję burmistrza Trzciela, a następnie adwokata oraz sędziego w Międzyrzeczu. Jan Metziga studia medyczne ukończył w 1826 r. w Wojskowej Szkole Lekarskiej w Berlinie. Po studiach został lekarzem wojskowym w Berlinie, a następnie w Poznaniu i Strzałkowie. W 1820 r. ożenił się z Polką Emilią Barbarą Schaffer. Miał z nią ośmioro dzieci, z czego przeżyło tylko troje. Żona była kuzynką Fryderyka Chopina. W 1831 r. przybył do Leszna i objął stanowisko lekarza w miejscowym batalionie, które to piastował do 1848 r. Podczas pobytu w Lesznie wielokrotnie okazywał swoje propolskie poglądy. Zaproponował utworzenie na terenie Wielkopolski księstwa polskiego, posiadającego własny sejm, kon-

stytucję i uniwersytet, którego władza należałaby do pruskiego króla. Wydawał propolskie pisma i broszury.

W swojej twórczości, na którą składało się ponad 48 pozycji, popierał prawo Polaków do samostanowienia. Utrzymywał kontakty z Karolem Libeltem, Karolem Marcinkowskim. Działalność Metziga skończyła się próbą zamachu na jego życie. Zamachowiec, który strzelając chybił, został skazany na 6 tygodni więzienia. Poglądy Jana Metziga były sprzeczne z ideologią pruskich władz Leszna. Zaproponowano mu przeniesienie do Głogowa na stanowisko lekarza pułkowego, na co Metziga nie wyraził zgody, zrzekając się stanowiska lekarza wojskowego oraz tracąc prawo do emerytury i przywileje. Po odejściu z wojska prowadził w Lesznie prywatną praktykę, pracował w szpitalu miejskim. Leczył Niemców, Polaków, Żydów, od biednych nie żądając zapłaty. W 1849 r. podczas powołania w Kórniku Ligi Polskiej Mez-

tig przemawiał jako Niemiec, przyjaciel Polaków. W tym roku został również radnym miejskim. W 1852 r. umarła jego żona, a rok później Metziga ożenił się po wtórnie z Niemką Emilią Florentyną Hoch, z którą miał dwoje dzieci. W 1863 r. Metziga został posłem, wybrany głosami Polaków powiatu krobsko-wschowskiego. Jednak jako propagator sprawy polskiej już jego pierwsze wystąpienie zostało przyjęte ze śmiechem i szyderstwami. W 1865 r. wobec bezsilności złożył swój mandat i zamierzał oddać się praktyce lekarskiej. Zmarł 1 października 1868 r., został pochowany na cmentarzu ewangelickim w Lesznie przy Kościele Świętego Krzyża. W związku z likwidacją cmentarza w 1953 r. jego szczątki przeniesiono w inne miejsce. W 1985 r. spoczął w grobie przy murach kościoła.

W 1920 r. jeden z placów miasta został nazwany imieniem doktora Metziga. W latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku na budynku, w którym mieszkał, odsłonięto pamiątkową tablicę.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność lekarska Metziga. Podczas swojej pracy obserwował częste zachorowania żołnierzy na zapalenie płuc i tyfus plamisty. Za przyczynę tego stanu uznał archaiczne, niehigieniczne umundurowanie o kroju frakowatym. Opracował wzór munduru, hełmu i plecaka żołnierza. Przypominał on dzisiejsze mundury, miał tzw. krój marynarkowy. Model umundurowania przejęły armie ówczesnej Europy i spotkał się z szerokim uznaniem. Król pruski Fryderyk Wilhelm III ofiarował Metzigowi Order Czerwonego Orła IV klasy i nadał mu szlachectwo, a car rosyjski Mikołaj I, darował pomyślnie pierścień z brylantami.

Jan Metziga był przeciwnikiem amputacji poranionych oraz połamanych kończyn. Propagował zachowawcze leczenie urazów kończyn zgodnie z metodą brukselskiego lekarza profesora Louis-Josepha Seutina (1793–1862).

Jan Metziga był członkiem Towarzystwa Naukowego w Krakowie, Towarzystw Lekarskich w Warszawie, Brukseli, Pradze, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Towarzystwa Pomocy Naukowej w powiecie wschowskim.

DR MED. TOMASZ KAZAŁO,
PROF. NADZW. DR HAB. MED.
ANDRZEJ GRZYBOWSKI



Dom Jana Metziga w Lesznie